

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SODNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
CURTEA DE JUSTIȚIE A COMUNITĂȚILOR EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Tiedotusosasto

LEHDISTÖTIEDOTE nro 88/07

11 päivänä joulukuuta 2007

Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio asiassa C-438/05

International Transport Workers' Federation ja Suomen Merimies-Unioni v. Viking Line ABP ja OÜ Viking Line Eesti

TYÖTAISTELUTOIMET, JOILLA PYRITÄÄN SIIHEN, ETTÄ ULKOMAINEN YRITYS TEKEE AMMATTILIITON KANSSA SELLAISEN TYÖEHTOSOPIMUKSEN, JOLLA TÄMÄ YRITYS VOIDAAN SAADA LUOPUMAAN SJOITTAUTUMISVAPAUTENSA KÄYTTÄMISESTÄ, RAJOITTAVAT TÄTÄ VAPAUTTA

Nämä rajoitukset voidaan oikeuttaa työntekijöiden suojelulla edellyttäen, että osoitetaan, että niillä voidaan taata oikeutetun päämäärän toteutuminen ja että niillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi.

International Transport Workers' Federation (ITF) on kansainvälinen yhteenliittymä, johon kuuluu 600 kuljetusalojen työntekijöiden ammattiliittoa 140 maassa ja jonka kotipaikka on Lontoossa. Yksi sen tärkeimmistä politiikoista on mukavuuslippujen poistaminen. Tähän liittyen alusten miehistöjen työehtojen parantamiseksi yksinomaan ammattiliitot, jotka ovat sijoittautuneet valtioon, jossa aluksen tosiasiallinen omistajuus on, voivat tehdä työehtosopimuksia siitä riippumatta, minkä valtion alusrekisterissä kyseinen alus on.

Viking Line, joka on matkustajalauttaliikennettä harjoittava suomalaisyhtiö, omistaa Rosellan, joka on Suomen lipun alla purjehtiva alus ja joka liikennöi Helsinki–Tallinna-linjalla. Sen miehistön jäsenet kuuluvat Suomen Merimies-Unioniin (SM-U), joka on ITF:n jäsenliitto.

Lokakuussa 2003 Viking Line ilmoitti SM-U:lle aikeestaan ulosliputtaa tappiota tehnyt Rosella ja rekisteröidä se Viroon, jossa Viking Linella oli tytäryhtiö, jotta se voisi palkata virolaismiehistön, jonka palkkataso on Suomessa käytettyä palkkatasoa alhaisempi. Tämän toimenpiteen tarkoituksena oli se, että Viking Line kykenisi kilpailemaan muiden samalla linjalla liikennöivien alusten kanssa. Marraskuussa 2003 ITF lähetti SM-U:n esittämän pyynnön jälkeen jäsenliitoilleen kiertokirjeen, joissa se kehotti näitä mahdollisen seuraamuksen uhalla olemaan aloittamatta neuvotteluja Viking Linen kanssa. Tämä suositus esti virolaisia ammattiliittoja ryhtymästä neuvotteluihin Viking Linen kanssa.

Samanaikaisesti SM-U asetti ehtoja miehityssopimuksen uudistamiselle, ilmoitti lakkoa koskeneesta aikomuksestaan ja vaati yhtäältä Rosellan miehistön jäsenten määrän lisäämistä ja

toisaalta sellaisen työehtosopimuksen tekemistä, jonka mukaan ulosliputustapauksessa Viking Line noudattaisi edelleen Suomen työoikeutta eikä irtisanoisi miehistöä.

Viron liittyttyä Euroopan unioniin Viking Line, joka oli päättänyt siirtää tappiollisen aluksen Viron alusrekisteriin, saattoi elokuussa 2004 asian Yhdistyneen kuningaskunnan, jossa ITF:n kotipaikka oli, tuomioistuinten käsiteltäväksi. Viking Line vaati, että ITF määrättäisiin peruuttamaan kiertokirjeensä ja että SM-U määrättäisiin olemaan loukkaamatta sen sijoittautumisoikeutta Rosellan ulosliputtamisen osalta.

Court of Appeal, jonka käsiteltäväksi asia saatettiin SM-U:n ja ITF:n valituksen perustella, esitti Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle tiettyjä ennakkoratkaisukysymyksiä yhtäältä sijoittautumisvapautta koskevien perustamissopimusten määräysten soveltamisesta asiaan ja toisaalta siitä, muodostivatko SM-U:n ja ITF:n toimet sellaisen rajoituksen vapaaseen liikkuvuuteen, joka ei ole oikeutettavissa.

Yhteisöjen tuomioistuin katsoo ensinnäkin, että sijoittautumisvapautta koskevia perustamissopimuksen määräyksiä sovelletaan työtaistelutoimeen, johon ammattiliitto tai ammattiliittojen yhteenliittymä on ryhtynyt yritystä vastaan, jotta tämä jälkimmäinen tekisi työehtosopimuksen, joka on sisällöltään sellainen, että se saa kyseisen yrityksen luopumaan tämän vapauden käyttämisestä.

Yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että kun on kyse sopimuksesta, jolla pyritään sääntelemään kollektiivisesti palkkatyötä, **sijoittautumisvapautta koskevilla määräyksillä myönnetään yksityiselle yritykselle oikeuksia, joihin voidaan vedota sellaista ammattiliittoa tai ammattiliittojen yhteenliittymää vastaan, jolla on ammatillisen järjestäytymisvapauden nojalla itsemääräämisoikeus neuvotella työnantajien tai ammattijärjestöjen kanssa työntekijöiden työ- ja palkkaehdoista.**

Yhteisöjen tuomioistuin muistuttaa seuraavaksi, että alusten rekisteröinnille asetetut edellytykset eivät saa olla esteenä sijoittautumisvapaudelle. Yhtäältä SM-U:n suunnitteleman työtaistelutoimen kaltaisen toimen seurauksena Viking Linen sijoittautumisoikeuden käyttäminen on vähemmän houkuttelevaa tai jopa hyödytöntä, koska se estää Viking Linea ja tämän virolaista tytäryhtiötä saamasta vastaanottavassa jäsenvaltiossa samanlaista kohtelua kuin muut kyseiseen valtioon sijoittautuneet talouden toimijat. Toisaalta työtaistelutoimen, joka toteutetaan ITF:n mukavuuslippujen vastaisen politiikan täytäntöönpanemiseksi ja jolla pyritään lähinnä estämään laivanvarustajia rekisteröimästä aluksiaan toiseen valtioon kuin siihen, jonka kansalaisia näiden alusten tosiasialliset omistajat ovat, on katsottava ainakin voivan rajoittaa Viking Linen sijoittautumisoikeuden käyttämistä.

Tästä seuraa, että tällaiset toimet rajoittavat sijoittautumisvapautta.

Nämä rajoitukset voidaan hyväksyä ainoastaan siinä tapauksessa, että niillä pyritään oikeutettuun päämäärään, johon kuuluu esimerkiksi työntekijöiden suojelu. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen on selvitettävä, onko SM-U:n ja ITF:n päämääränä, johon ne pyrkivät aloittamallaan työtaistelutoimella, työntekijöiden suojelu.

Yhteisöjen tuomioistuin toteaa tämän osalta, että vaikka SM-U:n toteuttamaa työtaistelutoimea, jolla pyritään suojelemaan tämän ammattiliiton jäsenten, joihin Rosella ulosliputus voi vaikuttaa, työpaikkoja ja työehtoja, voitaisiin ensi näkemältä perustellusti pitää työntekijöiden suojelun tavoitteeseen kuuluvana, tätä luokittelua ei kuitenkaan voida pysyttää, jos osoitetaan, että asianomaiset työpaikat tai työehdot eivät olleet vaarassa tai vakavasti uhattuina.

Jos asianomaiset työpaikat tai työehdot todella olivat vaarassa tai vakavasti uhattuina, on vielä selvitettävä, voidaanko tämän ammattiliiton aloittamalla työtaistelutoimella taata tavoitellun päämäärän toteutuminen ja ylitetäänkö sillä se, mikä on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi.

Yhteisöjen tuomioistuin muistuttaa tämän osalta, että on kiistatonta, että työtaistelutoimet, kollektiiviset neuvottelut ja työehtosopimukset voivat muodostaa asian erityistilanteessa yhden tärkeimmistä keinoista, joka ammattiliitoilla on jäsentensä etujen suojelemiseen. Kun on kyse siitä, ylittääkö pääasiassa kyseessä oleva työtaistelutoimi sen, mikä on tarpeen tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi, ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia muun muassa yhtäältä, oliko SM-U:lla tähän toimeen sovellettavan kansallisen lainsäädännön ja työehtosopimuksen määräysten valossa muita keinoja, jotka rajoittavat vähemmän sijoittautumisvapautta, Viking Linen kanssa käytyjen kollektiivisten neuvottelujen tukemiseksi, ja toisaalta, oliko tämä ammattiliitto käyttänyt nämä keinot ennen tähän toimeen ryhtymistä.

Työtaistelutoimien, joilla pyritään varmistamaan asianomaisen ITF:n harjoittaman politiikan täytäntöönpano, osalta yhteisöjen tuomioistuin korostaa, että sikäli kuin tämä politiikka johtaa siihen, että laivanvarustajia estetään rekisteröimästä aluksiaan muuhun jäsenvaltioon kuin siihen, joiden kansalaisia näiden alusten tosiasialliset omistajat ovat, näistä toimista sijoittautumisvapauteen aiheutuvilla rajoituksilla ei voi olla objektiivista oikeutusta. On kuitenkin todettava, että kyseisellä politiikalla pyritään myös suojelemaan ja parantamaan merimiesten työehtoja.

Yhteisöjen tuomioistuin toteaa kuitenkin, että taistellessaan mukavuuslippuja vastaan ITF:n on, kun yksi sen jäsenistä on tätä siltä pyytänyt, ryhdyttävä myötätuntotoimeen sellaisen aluksen tosiasiallista omistajaa vastaan, joka on rekisteröity eri valtiossa kuin siinä, jonka kansalainen kyseinen omistaja on, riippumatta siitä, voiko sillä, että tämä jälkimmäinen käyttää sijoittautumisoikeuttaan, olla haitallisia vaikutuksia työntekijöiden työhön tai työehtoihin. Poliittikkaa, joka muodostuu kollektiivisen neuvotteluoikeuden varaamisesta aluksen tosiasiallisen omistajan kotipaikkana olevan valtion ammattiliitoille, sovelletaan näin ollen myös, kun alus on rekisteröity valtiossa, jossa työntekijöitä suojellaan paremmin kuin valtiossa, jonka kansalainen kyseinen omistaja on.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido yhteisöjen tuomioistuinta.

Tämä lehdistötiedote on saatavissa seuraavilla kielillä: kaikki

Tuomion koko teksti on Internetissä

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=FI&Submit=rechercher&numaff=C-438/05>

Se on tavallisesti luettavissa kello 12:sta (CET) lähtien tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler

Puh. +352 4303 3127, faksi +352 4303 3656

Kuvia siitä, kun tuomio luetaan, on saatavilla EbS "Europe by Satellite" –kanavalla Euroopan komissio, Lehdistö- ja viestintäpääosasto L-2920 Luxemburg, puh +352 4301 35177, faksi +352 4301 35249

tai B-1049 Bryssel, puh. +32 2 2964106, faksi 32 2 2965956.